

ОЛЕКСИЙ ЗАПОРОЖЕЦЬ

ОБІЗНАЛИСЯ

КОМЕДІЯ НА ТРИ ДІ.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО

« П Е Р Е М О Г А »

Буенос Айрес

— 1948 —

diasporiana.org.ua

ОЛЕКСІЙ ЗАПОРОЖЕЦЬ

ОБІЗНАЛИСЯ

КОМЕДІЯ НА ТРИ ДІЇ.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО

« П Е Р Е М О Г А »

Буенос Айрес

— 1948 —

ДІЄВІ ОСОБИ:

1. **Василь Мальований.** Селянин. Уродливий, спокійний і розумний, віком — — — — — 30
2. **Ольга.** Його дружина. Трошки гарячкувата. Теж вродлива і розумна, віком — — — — — 25
3. **Полікарп Розов,** голова сільради. Руський. Розмовляє ламаною російсько - українською мовою. Уважає себе маляром, в знак чого на голові носить довгий чуб, що сягає з лоба на шию. Великий хвастун і боягуз — — — — — 40
4. **Петро.** Хлопець — розсильний при сільраді — — — — — 15
5. **Микола.** Кум Василя Мальованого. Кремезний та сильний — — — — — 35
6. **Меланія.** Жінка голови сільради Розова. Поганенька й дурнувата — — — — — 35
7. **Степанида.** Сільська жінка. — — — — — 25
8. **Харитина.** Сільська жінка. — — — — — 25
9. **Маруся.** Сільська дівчина. Служниця Розова. — — — — — 18
10. **Федір.** Сільський парубок. — — — — — 20

Діється на Україні в селі Бузівках, року 1927.

Д І Я І.

Подвір'я Василя Мальованого. Ходить Василь по подвір'ю, розмішляє й про себе балакає.

Василь: Так — так ... Кум Григорій, спасибі йому, таки додержався обіцянки. Обіцяв, що позичить грошей, і позичив ... Значить, куплю ще одного коня та почну господарювати парою. Набридло пуганитися одним конем. (Павза). Завтра ж до кума і по гроші сходжу. Так — так. Треба кувати залізо, доки гаряче. А то ще роздумає, чи якась причина трапиться. (Під хатою бере лозину, дивиться на неї). Добрий ціпок буде в дорогу. (Сідає, виймає із кишені ніж і обробляє ціпок).

З хати виходить Ольга.

Ольга: (Раптово й схвильовано). Василю! ...

Василь: (Несподівано й здивовано). О, що таке трапилось? ... Чого ти така схвильована?! ...

Ольга : Василю! ... Я йому патлі на голові обірву! Я йому ... я ... я ... не знаю, що йому й зроблю!

Василь: Та чекай ... Кому, за що!

Ольга: Нашому голові сільради, розчортовому синові, проклятому! Та я йому ... Я не подивлюся, що він голова!

Василь: (Кладе шіпок й розводить руками). Нічогісінько не розберу! Ольго, не гарячись, прохолонь та розкажи толком.

Ольга: Та голова ж сільради пристає до мене з любощами. Та як ... Дихнути мені не дає! Ну, я ж йому ...

Василь: Тьфу! ... А я думаю, що за лихо трапилось... (Сміється). Ха-ха-ха ... Бач, чого чоловікові захотілося. Нічого, Ольго, це пусте.

Ольга: (Крізь плач). Ти, Василю, смієшся, а мені не до сміху. Такий сором! Та люди ж як довідаються — тоді мені хоч з мосту у воду!

Василь: Господь з тобою, Ольго! Що ти? Я ж тобі вірю, а про людські балачки — пусте.

Ольга: А сором! ... Ні, я таки йому вплутаюся у патлі, та ще й крик підніму, і нехай тоді люди дивляться.

Василь: А я тобі, Ольго, забороняю те робити. Бо то напасть, загибель наша. Може, думаєш, що я до твоєї образи байдужий? ... Ні, за твою честь я б його, паскудника, на порох роздавив би, але ...

Ольга: Василю, тобі не можна, це так, а мені ... Я баба, на бабі не пойдуть. Я йому патлі обірву, понабиваю під очима — і все.

Василь: Ні, Ольго, не все. Він — влада на селі. Скаже, що на нього напад, і тоді нам нікому не жити. Для нього треба такої кари, щоб йому заболіло й защеміло, але щоб і не писнув. Та я йому кару придумаю. А ти, Ольго, якщо він ще

сьогодні тебе побачить і буде приставати до тебе, то скажи йому: "Та вже сьогодні приходьте. Як смеркне. Чоловік наніч піде до міста, і там ночуватиме".

Ольга: О, що ти, Василю, бійся Бога!

Василь: Та чекай, Ольго, нехай приходить. Ще й вечерю приготуй і пляшку горілки купи. Я ж ніби до міста піду, але, як добре смеркне, вернуся. Постукаю у вікно, ти сполошишся, кудись його сховаєш і відчиниш двері. Отоді я йому й змайструю коника. І думаю, що залицяння його до тебе назавжди відіб'ю.

Ольга: Василю, і ото я мушу його закликати. . . Та будь він проклятий! Ще подумає, що справді..

Василь: Нехай собі думає, а ти, Ольго, роби, що кажу, то буде добре.

Ольга: Гаразд, Василю, Все зроблю, як ти кажеш. Все, аби відбитися від огидливого залицяння.

Василь: Будь певна, Ольго. Відіб'ємося.

Ольга: Ой, дякую ж тобі, Василю. Василю, ти б ішов снідати. А то вже й пора минула.

Василь: Добре, Ольго. Ось ціпок зроблю . . . Іди готуй.

Ольга: Не барися ж, Василю. (Пішла).

Василь: (Устає й трошки нервово ходить). Мало того, що гнобить та визискує, ще й жінки моєї йому захотілось! . . . Чекай же, негіднику, я тебе відучу від ласощів на чужу жінку. (Знову сідає під хату й знову струже ціпок. Тим часом до нього наближається Петро.)

Петро: Драстуйте, дядьку Василю.

Василь: Здоров був, хлопче. А що скажеш?

Петро: Та нічого. Прислали мене до вас тов. секретар сільради.

Василь: Чого?

Петро: Та нічого. Прийшов із міста наказ, а тов. голови сільради нема. Так, тов. секретар посилали мене їх шукати. А я шукав, шукав, та й не знайшов. А тов. секретар сердяться, та й кажуть мені: "Піди до Василя Мальованого, може там. Бо він почав туди вчащати". Так я оце й прийшов спитати, чи нема у вас тов. голови сільради.

Василь: Нема.

Петро: От напасть ... Задарма йшов. Куди ж мене ще пошлють тов. голову шукати? Де його шукати? Прощайте, дядьку Василю. (Пішов).

Василь: Іди, хлопче. (Устав, поклав ціпок й проводить його очима. А коли Петро зник — говорить про себе) Так почав учащати ... Чекай, я відучу. Скручу роги! (Пішов у хату).

Голова сільради йде вулицею.

Голова: (Коло Василевого подвір'я спиняється й зорить. Не відаті. Да, нічаво. Будіт мая. Трошкі побрікається, да й прилащиться, а ужо тогда... Ух, а какая ж красівая ... І как ето я даселє оком не накінул? (Іде далі.)

Василь виходить з хати.

Василь: (Услід до голови). Товаришу голова, чекайте, може до мене?

Голова: (Повертаючись до Василя). Да, німношко і до тібя. За табой, товаришок, падаткі у баргу.

Василь: Знаю ,тов. голова. Трошки почекайте, віддам.
Бо зараз хочу купити другу конячку.

Голова: Да, ужо падаждім. Оно забороніно ето робіть, і
колі б не для тібе, а для тібе дозволяйтся.

Василь: Дуже вам дякую, тов. голова.

Голова: А дніжат у тібе хватіть?

Василь: Та де . . . ще позичаю у кума Григорія Петри-
ченка. Він наш селянин, а служить і живе у місті.
Дуже порядна людина і чесна. Може знаете?

Голова: Слышал про ніго. А сколько позичаіш?

Василь: Сто карбованців. Ото якось умовилися, а це кум
переказав через людей, щоб прийшов і за гріш-
ми, так я думаю сьогодні й іти.

Голова: А позічка процентова, чи як тиж кумові, то
й так?

Василь: Як так?! Кум — кумом, а діло — ділом. З про-
центами,

Голова: Вілікія проценти, алі махонькіе?

Василь: Кум хотіли сорок годових. А потім почали тор-
гуватися і зійшлися на 28 годових.

Голова: (Зачісуючи п'ятірнею чуб на потилицю) Баль-
шіе проценти? . . . Нікакіі государственной лю-
ді і нікакой нітарус векселя не зробіть.

Василь: Ерунда, тов. голова. Кум знають, як такі діла
обтяпувати. Скажемо нотареві, що 8 годових,
а 20 в умі. А потім кум, як даватимуть гроші, то
двадцять не додадуть, і все.

Голова: (Зачісуючи на голові) Дас. . . проценти? . . . Я
би мог тобі позичіті за небольшої процент.

Василь: То будь ласка, тов. голова. Я від позички в ку-

ма відмовлюся. Вони за це гніватися не будуть.

Голова: Да вот, кабі ти об етом міне сказал учорась. А севодня спізнідся пагаму, што тольки утром одному позічів.

Василь: Який жаль!

Голова: Да, і міне жаль. А допомогті ні магу. Прійдоться табі грошей позічати у кума. Трошки даліко, да нічаво, лошадкою ізездіш.

Василь: Ні, я для таких примх коня шкодую. Сходжу й пішки. Мені не к спіху. По обіді піду, там заночую, відпочину, а вранці зробимо діло і додому.

Голова: (Зачісуючи чуб на голові) Правильно і верно. Чаво спяшіть? Кто спешіть — людей смешіть.

Василь: Звичайно, бо й без чарки не обійдеться. Кум — людина хлібосольна, щедряк! . . . Завжди нагодує й напоїть по це поки!

Голова: А так, так. . . Щасливої дороги табі, Василю. (Подає йому руку)

Василь: Того ж і вам бажаю, тов. голова. (Подає й йому руку) Тов. голова, а за податки не турбуйтеся. Трошки почекаете — віддам.

Голова: (Зачісуючи на голові) Будь спокоїн. Для тібе зробимо. Как для каво. . . А для тібе. . . хазяйство. шіріш,хлібную індустрію подимаеші, а та-кія люди нам неабхадіміє, і ми їх ценім. (Зачісуючи на голові).

Василь: Дуже вам дякую. Тов. голова, вам, мабуть тяжко з таким великим чубом на голові? Ви б остригли його!

Голова: Каво? . . . Етот волос? (Зачісує) Шутіш. . . Па-

тому, шго по етому волосу всем відати мою кваліфікацію художніка.

Василь: Ви маляр? . . . Картини малюєте?!

Голова: Так. . . і всякії портрети рісую. До побачімося!

Василь: Щасливої дороги. (Тиснуть руками).

Голова: До побачімося! (Пішов).

Василь: (Пронизливо, не ліпаючи очима, мовчки його провадить, а коли голова зникає, рвучко повертається й іде у хату. Павза. вулицею назустріч одна одній ідуть дві замислені жінки. Супроти Василевого двору розминаючись).

Степанида: (Глянувши на Харитину) О, . . . Це ти, Харитино (Обидві спиняються) Забагатіла, йдеш і на людей не дивішся!

Харитина: А ти так не забагатіла. . . Йдеш і носа відвертаєш. Драствуй, сестро!

Степанида: Драствуй сестрице. Далеко Бог несе?

Харитина: До сестри. Послав Бог племенничка — в огірках на городі піймали. Та таке хлоп'я. . . аж танцює.

Степанида: Щасти ж, Боже (Іде).

Харитина: Дякую. Сестро, чекай. (Степанида спиняється. А Харитина озирається на всі боки) Чула про новину?

Степанида: Ні, про яку?!

Харитина: (Витирає долонєю губи й озирається) Голова сільради розводиться із своєю жінкою.

Степанида: О, чого?

Харитина: Та того ж. . . Собаки дуріють із жиру, а вони, прокляті душі, з розкошів.

Степанида: Еч, негідник, мабуть другу, кращу нанюхав.

Харитина: А вже ж . . . Бо партійний, та ще й голова. Пан на всю губу! А такі партійні пани довго з жінками не живуть. Трошки, та й давай йому нову жінку, нову й нову. Як та собашня.

Степанида: Паскудники. Та вже ж були пани й раніше й не хужі за їх, а отак жінками не вередували,

Харитина: Зрівняла. . . То ж пани старі, а це нові.

Степанида: А не чула, сестро, яку ж він собі нову кралю сподобав?

Харитина: Чула, сестро, і знаю. (З острахом озирається) З жінкою Василя Мальованого, Ольгою, сходиться.

Степанида: (Сплеснувши долонями) Та не вже?! . . . (Христиться) Заступи й сохрани, Мати Божа! Здуріла! Отакого чоловіка промінати за розпутника патлатого, костурбатого. . . Тьфу. Пропав світ, замакітрився!

Харитина: Та чого ж, він же пан, то й вона панею буде. Важко не робитиме. . . Або й нічого. Довго вранці спатиме, ласенько їстиме, ще й служниця в неї буде. Тоді вона селом йде, а усі люди їй уклоняються, запобігають. Бо вона пані головиха!

Степанида: Ох, сестро, якщо це так, то в цім ділі без нечистого не обійшлося. Це тільки його, рога того, робота. Він Ольгу спокусив на таке богодступне діло, і вона закон поламала.

Харитина: Чого поламала? Тепер же воля і закон вільний. Хоче чоловік з жінкою або жінка з чоло-

віком жити — живуть. А ці, розводяться і да-
вай другого чоловіка, або другу жінку.

Степанида: А таке, сестро. . . Ну, а якже Василь?

Харитина: Ожениться на іншій жінці, та й усе.

Степанида: Дурний! Взяв би ломаку та добре попошту-
вав би обох, та ото й уся розлука була б.

Харитина: Тссс. . . Глянь — глянь, сестро, . . . (Показує
рукою) Он — он на городі Ольга, а біля неї
голова — півником, півником. . .

Степанида: Паруються, як голуб'ята.

Хар. й Степ. Разом: Молодята. . . Боже поможи! (Смі-
ються) Ха-ха-ха-ха. . . (Пригинаючись, швидко
зникають).

(Завіса)

ДІЯ ІІ

В хаті Василя. Вечоріє. Ольга сама.

Ольга: (Швиденько та веселенько порається по хаті —
вечерю готує) В печі горить, горілочки пляшку
купила. . . Качка смажється, аж пищить, варе-
ників наробила, тільки зварить. Усе як слід і
як Василь велів. (Заглядає у вікно) О, і надворі
темніє. А як смеркне, прийде й “коханець”
(Сміється) Ха-ха-ха-ха. . . “Коханець”? (Задумується).
А що, як Василь не встигне сьогодні повернути-
ся із міста? Ото буде штука! (Веселенько) Та
ні, таке статися не може. (Жалібно) Бідний го-
лова. Не знає, які йому тут тенети готуються.
(Завзято) Так і треба! Щоб пам'ятав та пиль-

нував жінки своєї, а не чужої. Розласувався. . .
(Зацікавлено) Яку ж то йому Василь кару при-
думає? Мабуть, не погану. . . (Чути у двері ле-
генький стукіт) О, мабуть, “коханець” прийшов.
(Легенько сміється) Ха-ха-ха. . . “Коханець”.
(Йде до дверей.) Хто? . . . А . . . Можна, можна,
прошу! (Відчиняє двері).

Голова: (Наміряючись її обняти) Мая найпрікраснейша!

Ольга: (Відхиляючись від нього) Та бійтеся Бога!

Голова: Дай поцілуваті, сисарочка мая сизорябовая. . .

Ольга: (Ухиляючись від нього) Тов. голова, чи ви з у-
мом? . . . Глянь, надворі не смеркло, вікна не по-
запинані. . . ще хто побачить, а тоді. . . сядьте
он там. Сядьте, а то розсердюсь. А як розсер-
дюсь, то нічого не буде.

Голова: (Відходить і сідає) Ольсю, кабі ти знала, как
я тібе палюбіл? Душа у міне вянїть, а серце
завмірає. (Устає й до неї) Ах, любов мая через-
сердечная! . . .

Ольга: Сидїть, бо. . .

Голова: (Раптом сідаючи) Сів, сів, сів. . .

Ольга: Який ви гарячий. (Порається по хаті). Кажете —
любите, а смаку не маєте. Ось приготую вече-
рю, а тим часом надворі смеркне . . . Позапи-
наю вікна, двері на засув візьму, сядемо, по чар-
ці вип’ємо. . .

Голова: (Устав і стоїть). Непріглядная Олься! Ух, і лю-
блю ж я тібе . . . З агньом!

Ольга: Тов. голова . . . Ви таке кажете, що мені сором-
но робиться.

Голова: Сісарочка . . . Горіть у міне до тібе любовь у грудях, і пічонках.

Ольга: Нічого, погорить, та й притухне.

Голова: Нікагда. Умру без тібе!

Ольга: Тов. голова . . . І вам не сором отаке говоріти? Сядьте, сидіть!

Голова: (Сідаючи). А чаво, я безканечно улюбівся з ухамі.

Ольга: І вам не страшно? У мене ж є чоловік, а у вас — жінка.

Голова: Сіне страшно . . . Я нікаво не баюсь. Я — власть! Міне памятують у самой Маскве і самому Кремлі, где колісь то царі посіживалі.

Ольга: Та ну . . . Ой — йо — йо.

Голова: Да! . . . (Зачісує на голові пальцями чуб): І кагда ти во міне палюбіш, како і я тібе, тагда паєдім з табою у Маскву і Кремль, — жіті будем там.

Ольга: Ого, мені аж страшно!

Голова: Не бойся. Я тібе подніму под саміе облака.

Ольга: Говарсшу голова! . . .

Голова: Не гаварі на міне товариш, а гаварі — Палікарпій, патаму, што я тібе палюбів душевно і умственностію. І каво другого не магу так любіті. (Устає і до неї).

Ольга: Сидіть, сидіть! . . .

Голова: (Сідаючи). Да кагда жі у міне нікакого удіржанія нетуті. Сохну я во как сорваний лісток з дева.

Ольга: Терпіть, а я вигляну надвір, чи нікто за нами не

— зорить. Бо лихо може бути. (Пішла. Голова сам).

Голова: (Устає, ходить, зачісує на голові й жадібно тре рукою об руку). Врѳот, будіт мая. Віжу! Ящоні-какая красуня ні ухаділа з моїх рук. І ета не уйдѳот. Трошки ламається, воду міне варіть — нічаво. Зато патом ... Ух ... А кагда не вазьму їйо любовніми ласками, тагда — сілою! Мужа їйо — на Сибір, патаму, што вон враг народу. А ейѳа в тюрму. Патом прілажу старанія, штоб з тюрми асвабадіть — і мая .. (Чути гуркіт). Наверно йдѳот. (Поспішно сѳдає. Входить Ольга).

Ольга: Ну, надворі смерькло, і все ущухло. Зараз буду на стіл готувати.

Голова: Ух! ... Скарей, Олюсю, я страдаю і мучусь. (Устав) за тібе.

Ольга: А мені не вірїться, що ви мене любите. У вас же жінка є?

Голова: Жона? Тібе я люблю з агньѳом. А з жонѳою разлучающуся. Олюсю! У міне ти будіші паїю, служніцу тібе найму і нічаво не будіші работаті, а толькі гуляті.

Ольга: Я панею не хочу бути. Я звикла до робои.

Голова: А чаво? Захочеш! В' театр автсѳм будіш. ездіті. І я з тобою. (Іде до неї).

Ольга: (Сердито). Знову ... Сядьте! Та ждїть. (сѳь вікна позапинаю і ... (Запина).

Голова: Ух! . . . Нінаглядімая мая (Сів).

Ольга: Ждiть, майте терпiння. Я ще раз вигляну наддвiр (Пiшла).

Голова: (Голова устав i ходить, пiдплигуючи) Мая. . . Вiдатi па всьому. Надобно тольки ейо водочкой зарадить i . . . мая. . . (Входить Ольга).

Ольга: А чого це ви устади. . . Може розлюбили, та збираєтеся втiкати?

Голова: От каво! . . . Ах ти ж, мая найкрасiвейшая (Пiдходить до неї).

Ольга: Но -ну. . . Сядьте i ждiть, аж поки, вечерю на стiл поставлю.

Голова: Сел, сiжу. (раптом сiв).

Ольга: От, якi ви нетерплячi (подає на стiл). Як буде те такими, то й набриднете менi. Ну, йдiть до столу та сiдайте.

Голова: (Иде до столу). Ух . . . Олюсю! Такi дождався! Пiтрет мой, я возi тiбе сяду.

Ольга: Е, нi. Сiдайти проти мене отам (показує). А то ви не дасте менi як слiд i повечеряти.

Голова: (Вачiсує на головi пальцями). Да, верно.

Ольга: Тiв, голова, а чого у вас на головi такий чуб довгий? Як у жiнки. Ви б його остригли.

Голова: Олюсю, нi гаварi "товарищ", на мiне, а Палiкар-пiєм називай. Патаму, што я тiбе свой, а ти — лая любов. А большой мой волос — етом мая марка. Знак, што я великой квалiфiкацiї художник.

Ольга: (Весело, здивовано). Ви маляр? . . . Картини малюете?

Голова: (Зiчiсуючи на головi). Да якщо какiя! . . . Кремль

нарисував. Зашто заслугі для ношення на груді дано міне.

Ольга: А чого ж ви не носите?

Голова: Не хачу. Не люблю хвастатися і щоб люди не заздріли міне.

Ольга: І зараз малюєте картини?

Голова: Ну, то как же, рісую великіх саветських людей... І патрети якіх ящо свет не бачів.

Ольга: Ну, наливайте ж й ось пригощайтесь смаженою качкою з перчиком та цибулькою, а це я вас пригощу варениками, сметанкою ...

Голова: Ух ... галубушка мая сисзорябовая ... сіхчас, сіхчас. (Наливає). Ну, берьом. Да цонемся. А тогді ящо, ящо ... (цокаються чаркали).

Василь: (Знадвору у вікно стукає). Ольго, світи лямпку та відчиняй.

Ольга: (Злякано). Ой, нене, Василь! (Чарки розілилися).

Голова: (Підскочивши з місця й жахливо).. Василь, і где ... (Метушиться по хаті). Галубушка, радімая, схарані міне! (Кидається в усі боки).

Ольга: (Теж злякано метушиться). О, Боже! ... О, нене ж моя! ... Що ми нарбили! ... Іуди ж мені вас сховати?!

Василь: (Знадвору в двері стукає). Та, Ольго, відиняй. це я!

Голова: (Злякано). Ой-ой-ой! Ай! ... Да схарані ж міне. Олю!

Ольга: Лізьте у піч, швидше!

Голова: (Лізе у піч, а Ольга підпихає. Раптом голова

конвульсійно дригає ногами й вилазить назад).
Да там жі ящо вагонь!

Ольга: Я вас підкрашу сажею, чуб на очі й на піч. А як Василь побачить, я знайду що сказати. Не пізна вас.

Голова: Делай і рабі што хотіш да толькі спасай!

Ольга: (Бере його за руку й підводить до комина печі).
Стійте! (бере долонею з комина сажі й фарбує йому обличчя. Потім куйдовчить йому на голові чуб й закидає його з потилиці на очі).

Василь: (знадвору). Оль-го! ...

Голова: Ой ... йо-йо! (Жахливо тріпотить руками).

Ольга: Та не бійтеся. Ходімте. (Веде його до печі). Ну, лізьте на піч, там сидіть, або ляжте. Василь не пізнає. Швидше! (Він вилазить, а вона допомагає).

Василь: Чуєш бо, Ольго!

Ольга: Зараз, Василю, зараз! (Підбігає, відчиняє хатні двері й зникає в сні).

Голова: (Зазирає з печі на двері). Ох! ...

(Входять Ольга, Василь і Микола)

Ольга: Василю, тиж збирався у місті заночувати, а повернувся сьогодні. Це ж важко на ноги.

Василь: Ху ... Втомився! (До Миколи). Куме Миколо, присядьмо та відпочиньмо. (Сіли. До Ольги).

Так, Ольго, важко. Не завжди так буває, як людина собі мислить та плянує. Так сталося й зі мною. Думалося так, а вийшло інакше. Кум Григорій ще вчора виїхав у область і повернеться додому аж через п'ять днів. А коли так,

То чого ж я там би ночував. От я й назад. Іду, коли й кум Микола йде. Так оце разом і прийшли. (Поглянувши на стіл). О, а що то за диво на столі?!

Ольга: Слухом, Василю, земля наповнюється. Бачили люди, та й мені сказали, що ти додому ідеш, а казав ночуватимеш. Я догадалася, що тобі невдача. Ох, думаю: приготую добру вечерю, та ще й пляшечку куплю. Бо прийде зморений, голодний ... оце й диво. Догодила?

Василь: Догодила. Спасибі ж тобі, Ольго, та ще й велике. Е, куме Миколо, ще ми, значить, щасливі. Дай же нам, Ольго, умитися.

Ольга: Та ось, умивайтесь. А я ще дещо упорядкую, та й вечерятимете. (Куми умиваються, а Ольга порається. Проходить повз піч й зиркає на голову). Ну, умилися? ... Сідайте.

Василь: Прошу, куме Миколо. (Сідають). О, а що це, Ольго, на столі за шкло?

Ольга: То я ненароком чарку розбила.

Василь: Нічого, кажуть люди, що як посуд б'ється, то — то на краще. Сідай же Ольго, з нами та й наливай по чарці.

Ольга: (Налила у чарки). Василю, куме Миколо, беріть та й вечеряйте.

Микола: А ви ж, кумо Ольго? ...

Ольга: (Наливає й собі). Та й я ...

Василь: Посилай же, Боже! (Всі взяли чарки).

Микола: Щоб вашої оселі щастя ніколи не минало. (випили. Ольга пригубила й поставила чарку).

Ольга: Вечеряйте ж. (Всі вечеряють).

Микола: А! Не ждав такої вечері, та ще й з чаркою. Кумі Ользі найбільша дяка.

Ольга: І вам, куме Миколо, дякую. За те, що Василя привели додому.

Василь: В житті, кумо, так і буває. Надієшся — не збувається, не ждеш — трапляється. (Поглянувши на піч). Ольго, а хто то на печі?

Ольга: А бач, забула сказати. То якийсь дідусь іде до міста хліба просити. Та попросився переночувати.

Василь: То нехай іде до столу. Чоловіче, злізай та йди до столу!

Ольга: Бог з ним, Василю. Він такий нещасний, недочуває, сліпуватий і трошки придуркуватий. Десь упав, вимазався у попіл... Та я вже його й нагодувала.

Микола: (Тихше). А може то злодій?

Василь: (Теж тихше) І я такої думки. Злодії часто прикидаються старцями, а тоді обкрадають людей. Куме, давай перевіримо (устає з-за столу).

Ольга: Та, ні, Василю, то не злодій, хіба ж таки я?...

Микола: (Устає й засукує рукава). Перевірите, куме. Істина.

Василь: Ходімо. (Ідуть з Миколою до печі). Чоловіче, ану вставай! (Микола робить вправи кулаками). Чуєш, чоловіче!

Микола: (Раптом хапає голову сільради й стягає із печі). Отак його!

Голова: (Боязко кидаючись у всі боки). Ой, ой!... рят...

- Василь:** Не бійся, не бійся, чоловіче, він не битиме. (Придивляється до нього). Ні, Ольга казала правду. Це не злодій.
- Микола:** Шкода ... Так хотілося кулаки почухати. А після моїх кулаків до ранку не дожив би. (Відходить до столу).
- Василь:** (Дивлячись на голову сільради). Бідний дідусь. Заріс, як ведмідь: То ж його, сердешаого, й підстригти нікому. Ольго, подай мені ножниці й макітерку, я хоч підстрижу його.
- Ольга:** Василю, не треба ... Десь хтось підстриже його без тебе.
- Василь:** Та ні. Коли то ще хто його підстриже, а йому дивитися не має як і повно на голові бруду. Давай струмент. Сідай, чоловіче, ось тут. (Підставляє йому стілець). Сідай.
- Голова:** Ох, — ох ... (Ухиляється).
- Василь:** Сідай, чоловіче, не бійся. Я тобі добра бажаю.
- Ольга:** (Подаючи Василеві ножниці й макітерку). На, Василю, хоч я тобі й не радила б стригти чоловіка.
- Василь:** (Взявши). Ні, ні. Треба подорожньому прислужитися. (Надіває йому на голову макітерку й понад її вінцями стриже). Сиди, сиди, не бійся. От і вже. Бач, як гарно. І легше буде на голову й очі. Лізь тепер на піч і спокійно відпочивай. (до Ольги). Ольго, на це приладдя.
- Голова:** (Жахаючись та постогнуючи, лізе на піч і лягає). Ох, ох ...

- Ольга:** (Взяла приладдя й понесла). Побань; Василю, руки.
- Василь:** Та оце ж і думаю. (Банить руки й до столу). Ольго, завтра нагріти окропу, скупати цього чоловіка, дати йому надіти мою білизну, добре нагодувати і тоді з Богом нехай іде.
- Ольга:** А вже ж так чоловіка не випхаю.
- Василь:** Даваймо ж, куме ще по чарці. (Сідають до столу).
- Ольга:** Та й вечеряйте. А то захолоне. (Сіла до столу.)
- Василь:** (Наливши в чарки). Бєри, куме. Посидай — Боже. (випили).
- Ольга:** Куме Миколо, вечеряйте, прошу вас. Василю, вечеряй.
- Василь:** Ольго, а я це надумав: даваймо покличемо тов. голову сільради і товаришку головоху, та за одно разом посидимо, поговоримо.
- Ольга:** Давай, Василю. Люди вони для нас непогані...
- Василь:** В тім то й річ, а особливо тов. голова обіцяв пождати виплати мною податку. А це велика мені допомога. Ольго, то піди ж і покліч. Недалеко ж, через вулицю.
- Ольга:** Зараз, Василю, піду. (Пішла).
- Василь:** Ех, куме ... Кажуть люди, що хто рано встає, тому й Бог дає, а воно й правда. Коли б я пішов у місто до кума Григорія раніше, то застав би його вдома і були б гроші. Ато нема.
- Микола:** Та воно, куме Василю, так, істина, але й інакше кажуть люди: "Що Бог дає, то все на краше". (Устає й іде до печі).

Василь: А куди ви, куме?

Микола: Та я ще раз хочу подивитися на гостя на печі. Здається мені, що коли б то не злодюга. (Підходить до печі). Дідусю, ану злізай, я придивлюся до тебе.

Голова: (На місці микулиться, не злазить).

Микола: Злазь, злазь ... (Бере його за шиворот і стягає з печі). Оттак! (Придивляється до нього й заміряється, ніби вдарить).

Голова: Ой-ой, рятуйте!

Василь: Що ви робите, куме Миколо? Лишіть чоловіка

Микола: Та я нічого, я ... (Знову заміряється на нього одним кулаком — другим. І знову тим — тим).

Голова: Ой-ой! ... Рятуйте. (Метушиться в усі боки).

Василь: Куме, навіщо з чоловіка глузуєте. Лишіть. (Устає й захищає його. Микола відходить.) Лізь чоловіче, та відпочивай. Не бійся, то він так, з дуру. (Голова лізе на піч, а Василь іде до столу). Я вам дивуюся, куме. Не треба глузувати з людини.

Микола: А хіба ж я глузую. Я так. Мені цікаво, як він боїться. Це мабуть з тих, як і кажуть: "Шкідливий, мов кішка, а трусливий, як заець".

Василь: Та Бог з ним. Сідайте, куме. (Сідають).

Входить Ольга й Меланія.

Меланія: Добрий вечір вам, дорогі сусіди.

Василь: А ... милости прошу. А де ж тов. голова?

Меланія: Пішов на хутори, та й досі нема.

Василь: Який жаль? ... Так хотілося з тов. головою посидіти, погомоніти та й по чарці вип'яти. Прощу

ж сидати, Мелашко Пимоновна. (До Ольги).
Ольго, прислужися із закускою. (Ольга пора-
ється).

Меланія: (Сідаючи). Я сказала служниці — як поверне-
ться Полікарп Гарасимович додому, то щоб зра-
зу йшов до вас. А йому, як до вас, то він хоч
бігти. Він дуже вас любить.

Василь: Дякую тов. голові і вам за приязнь. А по тому
значить по чарці вип'ємо. (Наливає) Беріть, до-
рогі гості. (Всі взяли чарки) За здоров'я нашог-
о тов. голови. Нехай йому легенько зітхнеть-
ся, де він повертається, та щастить йому.

Микола: Істина, істина. Щастить. (Всі випивають).

Ольга: Закушуйте ж, люди добрі. Ось вареники, ось
сметана. . .

Микола: Ех, коли б до цієї сметани та оце прийшов наш
тов. голова. . . От вони люблять сметану. Їдять
ложкою! Сам бачив.

Василь: На жаль, десь забарилися тов. голова. А якже
треба було й бачитися з ними. Діло до них ма-
ю.

Меланія: А яке діло! Мені можна знати?

Василь: Можна. Я клопотався позичити в них грошенят
— сто карбованців. До врожаю. Надумав ще
одного коня купити. А вони сказали, що тільки
позичив дядькові з хутора, а більш нема. Ну, а
може таки і мені позичили б. Бо гроші — це
таке: немає їх — і раптом є.

Меланія: Нікому ми грошей не позичали, бо ніхто до

нас і не приходив позичати. І така сума в нас є, держимо про чорний день. Можна й позичити.

Василь: Дякую. От коли б швидше прийшли тов. голова. Зараз і діло зробили б. І де вони так допізна ходять?

Микола: Діла!

Василь: Ех, випити хоч по чарочці! (Взяв пляшку, дивиться) П'єрожня! . . . А ждемо тов. голову та збираємося вітати їх. Ольго, піди та купи ще одну пляшечку.

Ольга: Зараз піду, Василю! (Збирається).

Василь: Куме Миколо, проведіть Ольгу. Бо хоч іти недалеко, але темно.

Микола: Проведу. . . Ходімте, кумо Ольго. (Пішли).

Василь та Меланія кілька хвилин сидять мовчки та одне на одного зиркають.

Василь: А я оце, Мелашко Пимоновна, на вас дивлюсь і ніяк не можу себе стримати щоб не сказати того, що в голові в мене сидить.

Меланія: А ви скажіть, навіщо себе мучити.

Василь: Скажу. Ви, Мелашко Пимоновна, така гарненька, що рвете мені груди.

Меланія: (Сміється) Ха-ха-ха! Василю. (Чепурить себе на обличчі).

Василь: Ні, я не то, щоб. . . Бо ви і я — люди сімейні, але ви, як та краля намальована.

Меланія: Василю. . . Всі кажуть, що я погана, а ви. . .

Василь: Може кому, а мені. . . Я вас вже давно полюбив і люблю так, що у мене аж у п'ятах коле. Наче

голками. І коли б я не жонатий, а ви незамужня, то. . .

Меланія: Прийдіть до мене то поговоримо.

Василь: А ваш чоловік, тов. голова?

Меланія: Він завтра виїздить в область на партійний з'їзд і буде там цілий тиждень. Прийдете?

Василь: Прийду. Ні, прилетю! А коли увечері, чи удень?

Меланія: Можна й увечері й удень. Я служницю пошлю гулять. . .

Василь: А що, боїтесь, щоб не побачила, та не сказала тов. голові? Не бійтеся, він теж з гріхами. А ще з якими! До чужих жінок липне, як п'явка до людського тіла. Люди знають.

Меланія: Невже це правда?

Василь: Правда. От і зараз. Думаєте, що він у ділі? Нічого подібного. Хіба ж так на хуторах гуляє з чужими жінками. Про це там усі люди балакають.

Меланія: Еч, гемон, своя жінка, . . . а він до чужих. Тим то він там по три дні і більше сидить. (Поглянувши на піч й сполошена) Ох, лишенько! . . . хто то там у Вас на печі?

Василь: Не бійтеся. То стара й немощна людина. Іде до міста, та попросився переночувати. Та така нещасна. . . і глуха, і сліпа, і дурнувата.

Меланія: (Весело) А я аж злякалася. . .

Входить Ольга й Микола.

Ольга: Даремно ходили. Ні в кого горілки нема. Порозпродували.

Микола: Істина. Порозпродували.

Василь: Невже? А чим же будемо пригощати тов. голову, як прийдуть?!

Меланія: Нічим. Та його вже й не буде. Бо завжди, як до такої пори не повертається, то ночує там. Звірила. (Береться за свою голову) Ох, лашенько, як в мене голова заболіла. Буду ж іти до дому. А чи дійду? . . .

Ольга: І чого б то ви самі йшли. Василь проведе!

Меланія: Василю, проведете?

Василь: Проведу. А то що ж би я за господар був, коли б такого дорогого гостя та не провів би?

Меланія: Ох, болить же моя головонька. (Прикладає собі до лоба долоню.) Буду йти. До побачення. (Цілується з Ольгою).

Ольга: Щасливої дороги. Василю, проведи ж.

Василь: Ходімте, Мелашко Пимоновна. (Ідуть).

Микола: Чекайте, я теж проведу.

Меланія: Не турбуйтеся, дядьку, Василь і сам проведе.

Микола: Істина. Проведе. Але я теж хочу від тов. голови чарку горілки заробити.

Меланія: Та його ж вдома нема.

Микола: А як вдома?!

Василь: Ходімте. куме, ходімте. Проведем разом. Веселіше й безпечніше буде.

Микола: Істина. (Пішли).

Ольга та голова на печі.

Ольга: (Прийшовши до печі) О, Боже. . . О, нещастя ж! тов. голова, швидше уставайте та тікайте, доки не повернувся Василь та кум Микола. Бо вони

ж вас як пізнають — забють! О, горе! , , , Що ми нарobili!?

Голова: (Швидко схопившись з печі й жахливо) Вони пошлі. . . А ігде мій капелюх? (Метушиться й швидко зникає з хати.)•

Ольга: (Сміється.) Ха-ха-ха! ! ! “Коханець!”

— Завіса —

Д І Я І І І .

У хаті голови сільради. Двоє дверей. Одні — надвір, а другі в комору та кухню. Близько надвірних дверей у хаті піч, а між нею та дверима суточки, де Маруся спить. В центрі хати, під стіною, ліжко господарів і супроти, коло другої стіни стіл та стільці. Вечір. Горить лампа. Маруся сама. Порається по хаті.

Маруся: Нема Федора. Час прийти, а його й не чути, лихо з ним, та й годі. Оце як подивлюся на нього — парубок, як і парубок. Не п'є горілки, не курить, не розбишака, роботящий і не поганий. (Павза). А такий несміливий, нерішучий. . . Все його треба підштовхувати. Та нічого, краще нехай вже буде таким, аби. . . (Чути легенький стукіт у надвірні двері) О, здається, прийшов. Бо господарі так обережно, як він, у двері не стукають. (Підбігши до дверей) Хто там?! (Павза) Ніхто не обзивається. Значить він, його манера. (Відчинивши двері) Та йди, йди. . .

Федір: (Несміло йде в хату) Добрий вечер, Марусю. Са-

ма? Нікого нема? (Зорить).

Маруся: Сама, сама. . . Не бійся. Драствуй, Федоре. Федоре, а чого це тебе так довго не було?

Федір: Чого довго? Тільки два дні, як був у тебе.

Маруся: Ні, сьогодні, чого так пізно прийшов?

Федір: Сьогодні. . . Та. . .

Маруся: Ну, сідай, Федоре. Ось тут. (Сідають коло столу) А то як почнеш виправдуватися. Я знаю чого.

Федір: Чого?

Маруся: Мнявся. Та виглядав, чи де кого нема.

Федір: А що ж, не до себе ж додому, а до людей йдеш. Та ще й до голови сільради, то й. . .

Маруся: Федоре, розкажи, де був, що чув, бачив. . .

Федір: Та де ж я міг бути, щоб щось бачить, або чути. Ні, брешу. Чув. . . та боюсь сказати.

Маруся: О. . . Чого? Кажи, Федоре, не бійся.

Федір: Та.

Маруся: Ой, лишенько мені з тобою, Федоре. Хіба ж мене треба боятися. Кажи!

Федір: (Боязко озирається). Я чув, як люди балакали, що. . . (Озирається) тов. голова сільради з своєю жінкою розлучаються, а сходяться з дядьковою Василевою жінкою, Ольгою.

Маруся: Глянь. . . Ні, Федоре. Це брехня.

Федір: Може й брехня. А люди балакають, що ніби бачив хтось, як дядько Василь під обідню пору пішов до міста, а надвечір тов. голова крадькома шурхнув до тітки Ольги у хату і звідти не виходив.

Маруся: І це, Федоре, брехня. Тов. голова пішов робити службу на хуторі. А тітка Ольга ось тільки приходила кликати в гості до них тов. голову і товаришку головиху. Так товаришка головиха пішла, а товариш голова піде, як додому з'явиться. І витворять же люди отаку брехню!

Федір: Бач, і кажи тобі, що чув. А воно брехня. Марусе, мабуть товаришка головиха скоро й додому прийдуць?

Маруся: Не бійся, Федоре. Скоро ніхто не прийде. Товаришка головиха ждатиме тов. голову в дядька Василя на гулянку. А я знаю, що як тов. голова на хуторах, то його звідти привозять на другий день. Або й на третій.

Федір: Хто зна, як воно може статися.

Маруся: А коли б і що, то в нас же двоє дверей. Вони на ці, а ти на ті.

Федір: Та воно. . .

Маруся: Федоре, показати, яку я тобі хустку вишиваю?

Федір: Покажи!

Маруся: (Швидко йде в свою спальню й несе Федорові хустку) Ось вона. (Розстеляє її перед Федоровими очима на столі. (Дивись. . . Заполоть шовкова, а хрестики дрібненькі, дрібненькі. . . Ловка хустка?) (Сідає коло нього).

Федір: А вже ж ловка.

Маруся: Поцілуй за те.

Федір: Ууу. В хаті ж видно. Якби поночі.

Маруся: Видно. (Раптом обнімає його й цілує). На.

Федір: Марусе, а як хто побачить?

Маруся: (Сміється) Ха-ха-ха! . . . Ну і що ж. Нехай бачать. Всі знають, що як парубок та дівчина любляться, то й цілуються. Чи може не любиш, а тільки так?

Федір: Та люблю ж, бо чого ж би я до тебе й ходив, якби не любив.

Маруся: Не вірю. А як поцілуєш, то повірю.

Федір: (Трошки озирнувшись) Та горить же лампа. .. (Раптом бере її в обійми й цілує). Віриш?!

Маруся: А вже ж. . . Ха-ха-ха. . . Федоре, а як хто бачив?

Федір: Та. . .

Маруся: Федоре, як закінчу вишивати хустку, зараз тобі й подарую.

Федір: А куди ж я з нею ховатимуся?

Маруся: Ха-ха-ха. . . Федоре, віддаси матері, щоб у скриню заховала.

Федір: Та. . . (Раптом на всі боки озирается) Марусю, щось, наче під дверима зашаруділо. Слухай, слухай. . .

Маруся: То тобі, мабуть, вчулося. А під якими дверима?

Федір: (Показує). Під отими, надвірними. Чи під цими? . . . О, слухай. . .

Маруся: (Дослухуючись). То, мабуть, коти жирують. (Раптом чути у надвірні двері стук). Е, ні, не коти (Йде до надвірних дверей. А Федір устав і насторожився). Хто там?!

Меланія: (З надвору), Марусе, відчиняй, це я!

Маруся: Зараз! (Махає до Федора рукою, щоб ті-
кав на ті двері, ці відчиняє).

Федір: (Підбігає до тих дверей, але вони хутко від-
чиняються знадвору і Василь та Микола пе-
ретинають йому вихід.)

Василь: Чекай, не втечеш, хлопче!

Микола: Піймався.

Федір: (Мовчки, рвучко робить кілька кроків у на-
прям надвірних дверей, але на їх порозі з
розведеними руками стоїть Меланія).

Меланія: Ходу нема!

Федір: (Зніяковівши став).

Маруся: Федоре, тримайся!

Меланія: А . . . Коханець! Таки піймала я тебе, Мару-
сю, на живому.

Маруся: А на чому ви мене піймали?

Меланія: Як на чому? . . . А це хто?

Маруся: Парубок Федір. Ви ж бачите і знаєте його.

Меланія: А й я-я і не сором тобі!

Маруся: Чого? Це коли б я була замужня, а приймала
чужого чоловіка, тоді так. А я ж дівчина, а він
парубок. Ми любимося, і він прийшов до мене
погулять.

Василь: Виходить — ми облизня піймали. Тут цілком
законне діло. І по совісті.

Микола: Істина. По совісті!

Меланія: Ну, гаразд, гаразд . . . Проведи ж свого кохан-
ця та швидко й назад. Бо гості ж.

Маруся: Ходім, Федоре. (Ідуть)

Федір: Бувайте здорові, паніматко! І ви, дядьки. (Вийшли).

Василь: (До Миколи). Куме Миколо, мабуть і ми будемо іти. (до Меланії). Мелашко Пимоновно, ви вже вдома, то дозвольте розпрощатися.

Меланія: Як! Е, Василю, так не годиться. Ви мене цим обідите. Глянь — увійшли в хату — й назад. Посидьте хоч трошки. Сідайте. Прошу сідати. А ось Маруся повернеться та ...

Василь: Ну, то на хвильку присядемо, куме.

Меланія: Василю, я дам грошей, а ваш кум нехай підета купить пляшку горілки. Добре?

Василь: То вже ви йому самому про те кажіть, Мелашко Пимоновна.

Меланія: Дядьку, підіть і купіть пляшку горілки.

Микола: Не піді. Я ось із кумою Ольгою ходив, і ніде горілки нема.

Меланія: Та підіть, дядьку. Може ж десь купите?

Микола: По-дурному не піді. Не хочу. Раз нема, то чого ходити.

Меланія: (Незадоволено). Не хочу, нема ... Хотіла ж вас пригостити! (До Василя). Василю, ходімте в двох, їй Богу купимо.

Василь: Кум Микола каже правду. Та чого ж іти. І пізно вже. Обійдемося й без горілки. Ще й тов. голови нема.

Меланія: Ах, Василю.

Входить Маруся.

Меланія: О, Маруся. Марусе, піди в комору та вибери

для гостей кращих яблук, груш, сливок — всього потрошку.

Маруся: Зараз, тітко. (Взяла миску й пішла).

Меланія: Моя Маруся незадоволена. Помішали любитися з парубком.

Василь: О, Маруся у вас бойова. І мудра дівчина. Вона всім нам носа добре втерла.

Микола: Істина. Втерла!

Входить Маруся й несе миску овочів.

Маруся: (Ставлячи на стіл миску з овочами). Будь ласка! (Вийшла).

Меланія: Пригощайтесь, Василю. Овочі свіжі і мусять бути смачними.

Василь: Ану, куме Миколо, попробуємо. (Беруть і їдять)

Меланія: Смашні овочі?

Василь: Підходящі ... Це з вашого садка?

Меланія: Ні, це привезли нам дядьки — хуторяни. Вони дуже люблять і шанують мого чоловіка. А наш садок не родить. З того часу, як нам його дали, така сила розплодилася гусениць, що й листя пооб'їдала.

Василь: Спасибі дядькам. Бач, і ми посмакували.

Микола: І за їх добродушність, любов і пошану до нашого тов. голови — істина.

Василь: Щастя йому, Боже, скрізь і в усякім ділі. На хуторах і поза хуторами.

Микола: Істина. Скрізь!

Василь: Але куме, мабуть таки час нам збиратися додому.

Меланія: Ой, Василю, погуляйте ще. Та смакуйте овочі. •

Василь: Та щось надворі наче мрячило, то коли б дощ не линув. А в мене на току трошки сухого сіна — помочить. Треба б внести у клуню.

Микола: А ось я, кума Василю, вийду та подивлюся і визнаю — чи схоже на дощ, чи ні. (Устає й іде).

Меланія: Та гаразд, дядьку, роздивляйтеся. Не спішіть.

Микола: А вже ж, а то ж як. (Пішов).

Меланія: Василю, я хотіла вам щось сказати, та ...

Василь: Будь ласка, кажіть!

Меланія: Та не встигну, доки ваш кум увійде. А я б хотіла, щоб він не чув і не знав. Навіщо свідки.

Василь: Добре, Мелашко Пимоновна. Тоді скажете мені іншим разом.

Меланія: Ні, я хочу тільки сьогодні. І це можна і треба. Ви відведіть вашого кума додому, а самі поверніться, і я про все, все вам скажу. Добре?

Василь: Борони, Боже! Цього ніяк не можна. Кум Микола такий мудрий, що його не одуриш. Він може прислідити, сказати моїй жінці, а тоді біда! Вона такої жалепи наробить, що й не розплутаємося.

Меланія: Василю? ...

Василь: Чекайте, я вигадую час, прийду до вас, а тоді й скажете.

Входить Микола.

Меланія: А що, правда ж, що дощу немає?

Микола: Воно нема, але на дощ скидається. І от-от лине.

Василь: Тоді треба іти. (Збирається).

Меланія: (Турботно). Василю, чекайте. Хоч по склянці чаю вип'єте, а тоді вже й підете. (У бік комо-

ри). Марусю, Марусю! ... (Підбігає до дверей комори). Та Марусю, чуеш! (Входить Маруся).

Маруся: (Раптом відчинивши двері). Чого?

Меланія: Чай подавай. Швидко. Бігом!

Маруся: Зараз. Він у мене готовий. Хіба я не знаю?

(Пішла).

Меланія: Сидить, Василю ... Зараз вип'єте чайку, а тоді вже й ... (Всі сідають. Входить Маруся й несе на підносі чай).

Маруся: (Ставить на стіл чай і цукор). Будь ласка! (Виходить).

Меланія: Прошу, Василю. беріть чай.

Василь: Куме Миколо, давай по склянці вип'ємо, та такий будемо збиратися додому.

Меланія: Не спішіть, Василю. Чого вас так додому тягне? Та солоденький чай, пийте. Кладіть цукру у склянку більше, більше. (П'ють чай).

Микола: Істина. Вдома як прийдеться, а в гостях треба й совість мати. (Кладе у чай цукор).

Хутко вбігає в хату голова сільради. Його голова обмотана сорочкою. Всі з несподіванки злякано мовчки дивляться на нього.

Голова: (Тримаючись руками за обличчя) Ой! ... ой!... (Падає на ліжку. Всі посхапувались й на місці завмерли).

Меланія: (Підходячи до ліжка). Полікарпе, що з тобою? Ой, лишенько, що сталося, питаю?!

Голова: Ой, ой ... Нещастя! Везлі мене з хуторів. Ой, ... і вже в нашом селі візник зблудівся і віз перекінувся прямо в глініще. А там куча попелу з

жаром, а я головою в попел, і у жар. Ох! Осма-
лів голову, побівся. Мабуть в середині щосі від-
бів, Лекаря міне, швідшілекаря! Ох, болить под
ребрами! (Хапається за голову, за ребро).

Меланія: Марусе! Марусе! (Підбігає до дверей комори).
Та Марусе!!!

Маруся: (Убігши у хату). Та чого ви репетуєте?!

Меланія: Швидко йди до лікаря. Бігом! І скажи, щоб за-
раз ішов до нас. Ось з Полікарпом нещастя.

Маруся: (Підбігаючи до ліжка). Ой, дядечку! ... Та
де ж це, та хто ж вас так обидив?

Голова: Ой, ой ... Марусе, дитьо моє ... Перекінувся
я з возом у глінище. Швідші по лекаря! В сере-
дині болить.

Меланія: Біжи, Марусе, біжи!

Маруся: Біжу дядечку, біжу, тіточко ... (Хутко вихо-
дить. Василь та Микола навшпіньяках наближа-
ються до голови).

Василь: (Похитуючи головою). І яке ж то вам, тов. го-
лова, лихо гірке трапилось. Мабуть пічінки со-
бі повідбивали, та ще й чуб осмалили. А чуб же
який! Як у павича. Пропав чуб! А я ж вас ждав
до себе в гості. Ольга приходила кликати. Так
Мелашка Пимоновна прийшла, а вас нема й не-
ма. Десь по хуторах їздили, тай доїздилися.
Привели ж ми оце додому Мелашку Пимонов-
ну, бо в неї голова розболілася. А та б ще вас
ждали.

Голова: (Вриваючись у подушки). Ой, спакою міне, спа-
кою!

Василь: (Похитуючи головою, дивиться у вічі Меланії та Миколи). Бач, спокою хочеться. (Повертається до голови). Ох, Хо-хо ... Це ж вам, тов. голова, і в люди не можна показатися. Ще не повірять, що з вами трапилось нещастя, та набалакають дурниць різних.

Микола: Істина! Набалакають. А особливо за чуб.

Василь: До побачення, тов. голова. Бажаємо найшвидшого виздоровлення та щоб новий чуб виріс. А візникові, що перекинув у глинище, не даруйте. Кари йому! А може він "шкідник", або "ворог", то на Сибір його!

Микола: Істина! Кари і щоб чуб виріс.

Василь: Ходімо, куме Миколо. Бо тов. голові треба спокою. (Виходять). До побачення!

Меланія: (Провожає гостей й Василеві шепоче. А як гості зникають, повертається до ліжка й обережно розв'язує Полікарпові голову. Дивується). О, матінко! ... То ти ж острижений!? ... Де ж це та хто тебе так обголив?!

Голова: (Швидко устає з ліжка, тикаючи їй пальцями до очей). Той, каво ті заклікала приходіти до тебе, кагда міне в домі ні було.

Меланія: (Зразу зняковівши, а потім рішуче). Так то ти, голубчику, на печі лежав? ... Дохвастався своїм чубом! Зрадник!

Голова: Ізменніца!

Меланія: (Разом). Зрадник!

Голова: (Разом) Ізменніца!

Завіса

Кінець.

